

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

Όνοματεπώνυμο εκπαιδευτικού: Καραμπιμπέρη Αγγελική

Ειδικότητα: Φιλολόγος (ΠΕ2)

Σχολείο: 4^ο Γυμνάσιο Κομοτηνής

Τάξη: Β΄ Γυμνασίου

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Λογισμικό: Η διαδικτυακή διεύθυνση του Ηλεκτρονικού Κόμβου για την υποστήριξη των διδασκόντων την ελληνική γλώσσα www.komvos.edu.gr

Διδακτική Ενότητα: Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

Οι στόχοι της διδασκαλίας:

A. Ειδικοί γνωστικοί στόχοι

1. Εξάσκηση των μαθητών στην αξιοποίηση της ηλεκτρονικής έκδοσης του λεξικού της Νέας Ελληνικής του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη, όπως αυτή έχει ψηφιοποιηθεί και οργανωθεί από τον Ηλεκτρονικό Κόμβο για την υποστήριξη των διδασκόντων την ελληνική γλώσσα για αναζήτηση πληροφοριών που διαθέτει ένα λεξικό.
2. Εμπέδωση της γραμματικής ενότητας η οποία διδάχθηκε (Προστακτική) με σχετικές ασκήσεις.

B. Γενικότεροι στόχοι

1. Εξάσκηση των μαθητών στη χρήση λεξικών για αναζήτηση πληροφοριών για τα γλωσσικά μαθήματα.
2. Να εκτιμήσουν τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης και χρήσης των λεξικών που διαθέτει ο Ηλεκτρονικός Κόμβος για την υποστήριξη των διδασκόντων την ελληνική γλώσσα.
3. Να εκτιμήσουν μέσα από τη δραστηριοποίησή τους σε ομάδες την αποτελεσματικότητα της συνεργατικής μάθησης.

Η οργάνωση της τάξης:

Χωρισμός μαθητών σε ομάδες των τριών περίπου ατόμων, για να καθήσουν μ' αυτό τον τρόπο στους διαθέσιμους σταθμούς εργασίας.

Οι δραστηριότητες των μαθητών:

Οι μαθητές θα ασχοληθούν με τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Θα αναζητήσουν πληροφορίες για τις λέξεις που δε γνωρίζουν στο λεξικό του Κόμβου.
- Θα απαντήσουν στις γλωσσικές ασκήσεις και θα συμπληρώσουν τα φύλλα εργασίας.
- Θα παρουσιάζουν τις απαντήσεις τους στην τάξη και θα τις συζητούν με τους συμμαθητές τους.

Διδακτική προσέγγιση:

Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να κατανοήσουν τη χρησιμότητα των λεξικών για την απάντηση των λεξιλογικών ασκήσεων του βιβλίου (γλωσσικά μαθήματα), αλλά και γενικότερα μαθαίνουν να χρησιμοποιούν λεξικά (και μάλιστα την ηλεκτρονική έκδοσή τους, η οποία αφενός παρέχει αρκετά πλεονεκτήματα σε σχέση με την έντυπη, και αφετέρου η πρόσβαση σ' αυτά γίνεται ευκολότερη, εφόσον τα ηλεκτρονικά λεξικά του Ηλεκτρονικού Κόμβου μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς να προαπαιτείται η αγορά τους).

Συνδυασμός με άλλα μέσα διδασκαλίας:

Το σχολικό εγχειρίδιο Αρχαίων Ελληνικών Β' Γυμνασίου του Ο.Ε.Δ.Β.

Αποτελέσματα – Σχόλια – Προβληματισμοί:

- Οι εντυπώσεις των μαθητών ήταν πολύ θετικές.
- Για τους περισσότερους μαθητές αυτή ήταν μία από τις πρώτες φορές που χρησιμοποιούσαν λεξικό, για να απαντήσουν σε γλωσσικές ασκήσεις.
- Ένας απ' τους στόχους των γλωσσικών μαθημάτων, σύμφωνα και με το αναλυτικό πρόγραμμα, είναι και η εξοικειώσή τους στην αναζήτηση λημμάτων σε λεξικό.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

Β' ΛΕΞΙΟΛΟΓΙΚΑ - ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΑ

Αναζητήστε τη σημασία των άγνωστων λέξεων στο ηλεκτρονικό λεξικό της Νεοελληνικής Κοινής στο διαδικτυακό τόπο του Ηλεκτρονικού Κόμβου:

- Στο παράθυρο του Internet Explorer πληκτρολογήστε τη διεύθυνση www.komvos.edu.gr
- Ακολουθήστε τις συνδέσεις :
  1. «Λεξικά»
  2. «Λεξικά On -Line»
  3. «Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής»
- Στο πεδίο «Λήμμα» πληκτρολογήστε τη λέξη που ψάχνετε.
- Πατήστε το κουμπί «Αναζήτηση»
- Τέλος επιλέξτε με κλικ τη λέξη, όταν εμφανιστεί .
- Οι σημασίες της λέξης (μαζί με άλλες πληροφορίες)θα εμφανιστούν σε νέο παράθυρο με την ονομασία «Τριανταφυλλίδης On - Line».
- Για κάθε καινούρια αναζήτηση άλλης λέξης, μετακινηθείτε (με κλικ) στο παράθυρο «Ηλεκτρονικά Λεξικά», πληκτρολογήστε τη νέα λέξη στο πεδίο «Λήμμα» και συνεχίστε με τον ίδιο τρόπο.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. Να συνδυάσετε τις ερμηνείες της λέξης «φάση» της στήλης Α με τα ανάλογα παραδείγματα της στήλης Β.

ΣΤΗΛΗ Α

- 1.Καθένα από τα στάδια ,καθεμία από τις στιγμές ή τις περιόδους που αποτελούν διακριτά τμήματα της εμφάνισης, της πορείας , της εξέλιξης ενός φαινομένου ή γεγονότος μέσα στο χρόνο.
- 2.(προφ., λαϊκ.) περίοδος ,στιγμή.
- 3.(αθλητ. κυρ. ποδ., μπάσκετ) χρόνος ή τμήμα χρόνου κατά το οποίο εκτυλίσσεται μια ενέργεια ή μια διακριτή σειρά ενεργειών ενός ή περισσότερων παικτών.
- 4.(ηλεκτρ.) καθένα από τα κυκλώματα σε ένα πολυφασικό ηλεκτρικό σύστημα ή καθένας από τους αγωγούς σε ένα ηλεκτρικό δίκτυο.
- 5.(φυσ., χημ.) ομογενές (από φυσική και χημική άποψη) τμήμα ενός συστήματος σε ισορροπία.
- 6.(αστρον.) καθεμία από τις διαφορετικές (φωτεινές)όψεις της Σελήνης ή άλλων ουράνιων σωμάτων, όψεις που παρατηρούνται διαδοχικά και κυκλικά και εξαρτώνται από τη θέση των σωμάτων αυτών σε σχέση με τον Ήλιο ή με τη Γη.

ΣΤΗΛΗ Β

- A. Τον πέτυχα σε άσχημη φάση ,μόλις είχε χάσει τα λεφτά του στα χαρτιά.
- B. Για τη λειτουργία της μηχανής χρειαζόταν ρεύμα τριών φάσεων.
- Γ. Η τηλεόραση δείχνει τις κυριότερες φάσεις από τους αγώνες της Κυριακής.
- Δ. Η αλλαγή των φάσεων της Σελήνης επηρεάζει την ανθρώπινη συμπεριφορά.
- Ε. Η Ευρώπη έχει μπει από καιρό σε φάση οικονομικής ολοκλήρωσης.
- ΣΤ. Τιμωρήθηκε αυστηρά ,γιατί χτύπησε τον αντίπαλο παίκτη εκτός φάσεως.
- Ζ. Οι διαπραγματεύσεις για τα πυρηνικά μπήκαν σε νέα φάση.
- Η. Οι μαθητές σε μικρή ακόμα ηλικία μαθαίνουν για την υγρή, τη στερεά και την αέρια φάση των σωμάτων.
- Θ. Έγινε χθες μια φάση στο καφεενείο!!!

1	2	3	4	5	6

2. Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι νοηματικά ορθές ή εσφαλμένες.

Να διορθώσετε τις εσφαλμένες νοηματικά λέξεις με ορθές.

- A. Το φάντασμα της πείνας απειλεί τα 2/3 των κατοίκων του πλανήτη μας.
 B. Καθώς ήταν αποκλεισμένοι στο καταφύγιο εξ αιτίας της κακοκαιρίας αναγκάστηκαν να χρησιμοποιήσουν τους φανούς θυέλλης.
 Γ. Εμφανείς επιστήμονες θα τιμήσουν με την παρουσία τους την εκδήλωσή μας.
 Δ. Η εφεύρεση του τροχού υπήρξε μια από τις πιο φανερές ιδέες του πρωτόγονου ανθρώπου.
 E. Ο άνθρωπος μπροστά στις κρίσιμες στιγμές της ζωής του πρέπει να δείχνει θάρρος και αποφασιστικότητα.
 ΣΤ. Τα σημάδια της κόπωσης στο πρόσωπό του ήταν εμφανή.

3. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με το σωστό τύπο της κατάλληλης λέξης από την παρένθεση (πρόφαση, εμφάνιση, Ιεροφάντης, απόφαση, απόφαση, έμφαση).

- A. Κατά την έναρξη των Ελευσινίων Μυστηρίων .....αποκάλυπτε στους μύστες τα «ιερά απόρρητα».
 B. Δήλωσε με .....ότι δε θα υποχωρήσει άλλη φορά σε ανόητους εκβιασμούς.
 Γ. Η .....κάθε φωτογραφίας στοιχίζει 500 δρχ. και η εκτύπωσή της 50 δρχ.
 Δ. Θα βρω μια.....για να αρνηθώ την πρόσκλησή του.
 E. Επομένως μια κριτική κάλλιστα μπορεί να είναι θεώρηση, ερμηνεία, ..., προτίμηση, δίκη, καταδίκη, πρόκριση, επίκριση, απόκριση, έγκριση κ.λπ.
 ΣΤ. Η .....μου να μη δεχθώ την πρότασή του είναι αμετάκλητη.

4. Στις παρακάτω ομάδες λέξεων να υπογραμμίσετε τις παρείσακτες. Τι κοινό έχουν οι παρείσακτες λέξεις με τις υπόλοιπες λέξεις της και ως προς τι διαφοροποιούνται από αυτές;

- A .επιφάινομαι, επιφάνεια, απόφαση, επίφαση, επιφανής, επιφανειακός.
 B. φανός, φαινός, φάσμα, φαντασία, εμφάνιση, φανερώνω, φανερός .
 Γ. φανερός, εμφανής, φανερά, επιφανής, διαφανής, αναφανδόν, περιφανής.
 Δ. Θεοφάνεια, υπερηφάνεια, πρόφαση, διαφάνεια, επιφάνεια, έμφαση.
 E. εμφανίζω, φανερώνω, εξαφανίζω, προφαίνω.

5. Σε ποιες από τις παρακάτω περιπτώσεις η υπογραμμισμένη λέξη χρησιμοποιείται κυριολεκτικά και σε ποιες μεταφορικά.

- A .Έγινε φάντασμα από την αρρώστια του.
 B. Η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στην επιφάνεια ευρήματα ανυπολόγιστης αρχαιολογικής αξίας.

Γ. Αν και η οικονομική επιφάνεια του επιχειρηματία ήταν μεγάλη ,η καταστροφή λόγω της κακοδιαχείρισης δεν άργησε να έρθει.

Δ. Η καθαρή ακρογιαλιά ,τα άγρια βράχια και η διαφάνεια του νερού μας μάγεψαν.

Ε. Η έρευνα σταμάτησε στην επιφάνεια των γεγονότων , δεν έφθασε ποτέ στο βάθος τους.

ΣΤ. Πρέπει να υπάρχει διαφάνεια στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος.

Ζ. Στα παλιά σπίτια, στα νεκροταφεία και στους πύργους λέγεται ότι τριγυρίζουν φαντάσματα.

6. Να συνδυάσετε τα ουσιαστικά: 1.εμφάνιση 2.υπερηφάνεια 3.απόφαση 4.φαντασία 5.επιφάνεια με τα παρακάτω επίθετα δημιουργώντας ονομαστικά σύνολα.

Εθνικός, αθωτικός, δημόσιος, τελεσίδικος, ξαφνικός, κυρτός, γοητευτικός, νοσηρός, καταδικαστικός, κοίλος, δημιουργικός, κωνικός, αχαλίνωτος, πλούσιος, ελεύθερος.

7. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με το σωστό τύπο του κατάλληλου ρήματος της παρένθεσης (αναφαίνομαι, διαφαίνομαι, αποφαίνομαι).

A. Άρχισαν να .....ευοίωνες προοπτικές.

B. Δεν μπορώ να .....για το ήθος του ,δεν τον γνωρίζω αρκετά.

Γ. Κάτω από το μεταξωτό της φόρεμα .....οι γραμμές του κορμιού της.

Δ. ....κάποια ελπίδα για λύση στο πρόβλημα.

E. ....κάποια ειρωνεία στα λόγια του.

ΣΤ. Οι γιατροί .....ότι ο άρρωστος πρέπει να χειρουργηθεί.

Ζ. ....σαν ειδικός για ζητήματα που αγνοεί τελείως.

Επιμορφωτικό κέντρο: 4^ο Γυμνάσιο Κομοτηνής (R88)

Επιμορφωτής: Ανέστης Α. Σταυρίδης (Q70)

Σχολιασμός της διδασκαλίας

- Η καθηγήτρια κατά τη διδασκαλία της ενότητας Β' - Λεξιλογικά - Σημασιολογικά ζήτησε από τους μαθητές να χωριστούν σε ομάδες και να καθήσουν μπροστά στους υπολογιστές και σε λίγες περιπτώσεις επενέβη ώστε να αλλάξει τη σύνθεση των ομάδων, για να μη βρίσκονται μαζί μαθητές με κακή επίδοση ή για να εξασφαλίσει την ύπαρξη «ικανού» χρήστη του υπολογιστή σε κάθε ομάδα. Πάντως στις περισσότερες περιπτώσεις υπήρξε αυτορρύθμιση των ομάδων. Έπειτα ενημέρωσε με συντομία τους μαθητές για βασικά θέματα σχετικά με τη χρήση του Λεξικού Κοινής Νεοελληνικής του Ηλεκτρονικού Κόμβου. Στη συνέχεια με την καθοδήγησή της οι μαθητές προχώρησαν στην απάντηση των ασκήσεων του φύλλου εργασίας.
- Οι μαθητές έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη χρήση του ηλεκτρονικού λεξικού. Όλοι συμφώνησαν πως είναι πολύ χρήσιμο και διευκολύνει την αναζήτηση λέξεων και, ως ομάδες, συνεργάστηκαν αποτελεσματικά για την απάντηση των ασκήσεων του φύλλου εργασίας.
- Ως εργασία για το σπίτι ανατέθηκε στους μαθητές η γραπτή απάντηση στις ασκήσεις του φύλλου εργασίας που δεν είχαν συμπληρωθεί στην τάξη.
- Δεν παρατηρήθηκαν προβλήματα κατά την πραγματοποίηση της διδασκαλίας.
- Από το Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών για τη Γλωσσική Διδασκαλία στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο, έκδ. 1998, αναφέρεται σχετικά με τις επιδιώξεις της διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας *«Δεδομένου ότι οι λέξεις είναι φορείς εννοιών επιδιώκεται η διεύρυνση του λεξιλογίου των μαθητών. Γι' αυτό το λόγο απαιτείται και η συστηματικότερη χρήση των λεξικών στη γλωσσική διδασκαλία.»* (σ. 6) και στην ενότητα "Γ. Ανάγνωση και κατανόηση γραπτών κειμένων (Διαβάζω και κατανοώ) σχετικά με τους στόχους του μαθήματος της γλώσσας" αναφέρεται: *«Ο μαθητής συμβουλεύεται λεξικό για τις λέξεις που αγνοεί.»*